

Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'un Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Turkish Validity and Reliability Study of the Cyber Pornography Use Inventory-9

Hüseyin Ünübol ¹, Başak Ünübol ², Aylin Tutgun Ünal ¹, Gökben Hızlı Sayar ¹

1. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul

2. Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul

Abstract

Objective: The aim of this study is to examine the language equivalence, validity and reliability of the Turkish version of the Cyber Pornography Use Inventory-9 (CPUI-9) developed by Grubbs et al.

Method: CPUI-9 was applied to a study group consisting of 4390 people throughout Turkey. The Inventory is rated on a seven-point Likert scale, ranging from "Strongly Disagree" to "Strongly Agree," and measures individuals' level of cyber porn use. As a result of the Pearson correlation coefficients made to examine the compatibility between the English and Turkish forms of CPUI-9, positive and significant values were reached.

Results: The factor analysis performed to ensure the construct validity of the Inventory, which initially consisted of 3 factors, the same structure was revealed in the Turkish form. The first factor, "Perceived Difficulty," explained 47.57% of the variance, the second factor, "Emotional Distress," 24.23%, and the third factor, "Access Efforts," explained 10.72% of the variance. The three-factor structure consisting of 9 items explained 82.53% of the total variance. In addition, three factors confirmed CPUI-9 in the confirmatory factor analysis. The goodness of fit values was found to be acceptable (Chi-square/freedom value: 3.97; RMSEA: 0.08; NFI: 0.95; NNFI: 0.93; CFI: 0.96; GFI: 0.94; AGFI: 0.90). The Cronbach Alpha value of the internal consistency coefficient of the scale was found to be 0.84.

Conclusion: Turkish version of the CPUI-9 Inventory is both valid and reliable and can be utilized as a dependable and accurate measurement tool.

Keywords: Pornography, cyber, inventory, validity, reliability

Öz

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Grubbs ve arkadaşları tarafından geliştirilen Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'un (SPKE-9) Türkçe formunun dil eşdeğerliği, geçerlilik ve güvenirliliğinin incelenmesidir.

Yöntem: SPKE-9 Türkiye genelinde 4390 kişiden oluşan bir çalışma grubuna uygulanmıştır. Envanter "Kesinlikle Katılmıyorum" ile "Kesinlikle Katılıyorum" aralığında yedili likert tipinde derecelendirilmekte ve bireylerin siber porno kullanım seviyesini ölçmektedir. SPKE-9'un İngilizce ve Türkçe formu arasındaki uyumu incelemek için yapılan Pearson korelasyon katsayıları sonucunda pozitif ve anlamlı değerlere ulaşılmıştır.

Bulgular: Orijinali 3 faktörden oluşan envanterin yapı geçerliliğini sağlamak için yapılan faktör analizi sonucunda Türkçe formunda da aynı yapının geçerli ortaya çıkmıştır. Birinci faktör olan "Algılanan Zorlanma" varyansın %47,57'sini, ikinci faktör olan "Duygusal Sıkıntı" varyansın %24,23'ünü, üçüncü faktör olan "Erişim Çabaları" varyansın %10,72'sini açıklamaktadır. Toplam 9 maddeden oluşan üç faktörlü yapı toplam varyansın %82,53'ünü açıklamıştır. Ayrıca yapılan doğrulayıcı faktör analizinde üç faktör SPKE-9'u doğrulanmıştır. Uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir bulunmuştur (Ki-kare/serbestlik değeri: 3,97; RMSEA: 0,08; NFI: 0,95; NNFI: 0,93; CFI: 0,96; GFI: 0,94; AGFI: 0,90). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alfa değeri 0,84 bulunmuştur.

Sonuç: "Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9" (SPKE-9) Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Pornografi, siber, envanter, geçerlilik, güvenirlilik

Giriş

Pornografinin en yaygın kullanılan tanımı, cinsel duygu ve düşünceleri uyandırmak veya artırmak amacıyla cinsel organların veya davranışların açık bir şekilde sergilenmesini içeren herhangi bir temsil biçimidir (1). Pornografi, günümüzde mevcut olan en büyük eğlence araçlarından biridir ve gelişmiş dijital teknolojiler ve internete artan erişilebilirlik nedeniyle çok rahat ulaşılabilir hale gelmiştir (2). Ayrıca internetin anonimliği de pornografi tüketiminde daha fazla artışa neden olmuştur (3,4).

Pornografinin etkileri, görüntülenen içeriğe maruz kalma sıklığına ve ayrıca her kullanıcıların kişisel özelliklerine bağlı olarak değişmektedir (5). Geçtiğimiz on yıllar boyunca, sosyo-kültürel koşullardaki farklılaşma ve teknolojik gelişmeler, pornografiye ilişkin tutum ve davranışlarda değişimlere neden olmuştur. Toplu dağıtımına yönelik normalleştirmelerden (6), kullanımının olumlu sonuçlarını vurgulayan araştırmalara (7) kadar değişen görüşler günümüzde pornografiye olan bakış açısını değiştirmiştir. Popüler İnternet pornografisi (IP) web sitesi olan Pornhub, resmi olarak her geçen gün kullanımını artırmakta ve tek başına 11 petabayt veya 7000 yıl değerinde pornografik materyali barındırmaktadır (8). Aynı zamanda COVID-19 pandemisiyle beraber pornografik içerik kullanımı da artmaya devam etmektedir (9). Yapılan araştırmalarda kadınların %25'inin bazen veya sıklıkla siber pornografi kullandığına (10), erkeklerin ise yaklaşık %40'ının haftada birkaç kez pornografi kullandığına yönelik çalışmalar mevcuttur (11). Türkiye'de davranışsal bağımlılık alanında yapılmış büyük ölçekli bir çalışmada 24 binden fazla kişi araştırmaya dahil edilmiş ve %47,4'lük bir kesimin porno izlediği bulunmuştur. Araştırma sonuçlarında, en fazla etkilenen kesim olarak 24-29 yaş aralığındaki genç erişkin bireyler olduğu belirtilmiştir (12).

Çeşitli araştırmalarda, pornografi kullanımının cinsel bilgi artışı, diğer insanların cinselliklerine karşı daha fazla hoşgörü, cinselliğe karşı daha az baskıcı ve kısıtlanmış tutumlar ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (7). Özellikle cinsel arzuların ve fantezilerin sözcüklerle ifade edilmesinin erotik bir iklimi kolaylaştırmanın yanı sıra (13) cinsel iletişimin daha fazla gelişebilmesine yardımcı olacağını vurgulayan çalışmalar da mevcuttur (14). Pornografi, bazı faydalarla ilişkilendirilmiş olmakla beraber, saldırganlığı teşvik eden tutumlarla (15), cinsel şiddeti küçümseyen veya haklı çıkaran bazı davranış kalıplarıyla ya da makul kabul edilen kişilik özellikleriyle de güçlü bir şekilde ilişkilendirilmektedir (16). Pornografi bireyde gerçekçi olmayan cinsel beklentilere, partnere yönelik cinsel çekimde azalmaya (17), yakın ilişkilerde bozulmalara, cinsel doyumda azalmaya (18) ve pornografi bağımlılığına (19) neden olabilmektedir.

Bağımlılığın tanı ölçütleri, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı-5. Baskı (DSM-5) ile değiştirilmiştir. Artık tolerans, geri çekilme, kullanımı kontrol etmek için tekrarlanan girişimler ve kullanıma bağlı fiziksel ve psikolojik sorunlara ek olarak aşırma kriteri de tanı kriterleri arasında yer almaktadır. (20). İnternet pornografisi kullanımı ile bağımlılık gelişimi olasılığını belgeleyen birçok çalışma mevcuttur (21), ancak tartışmalı bir şekilde, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin, belirleyici olarak aşırı pornografi kullanımını içeren Hiperseksüel Bozukluğu DSM-5'e dahil etme önerisini reddettiği belirtilmektedir (22). Pornografi bağımlılığı DSM-5'te resmi olarak bir bozukluk olarak tanınmasa da daha önceki yapılmış olan nitel (23) ve nicel araştırmalarda (24) pornografi kullanıcılarını kendilerini bağımlı olarak etiketledikleri bulunmuştur. İnternet pornografisine yönelik bağımlılık, bireylerin patolojik davranışının nesnel göstergeleri (örneğin, pornografiyi izlemek için harcanan süre) olup olmadığına bakılmaksızın, algılanan zorunluluk ve (25) siber pornografi kullanımından kurtulmaya çalışma eğilimi olarak tanımlanabilmektedir (26).

Uluslararası Hastalık Sınıflandırmasının (ICD-11) on birinci revizyonunda ise "tekrarlayan cinsel davranışla sonuçlanan yoğun, tekrarlayan cinsel dürtüleri veya istekleri kontrol etmekte sürekli bir başarısızlık modeli" olarak tanımlanmaktadır (27). Bu problemlili davranışın kavramsallaştırılması, akademisyenler arasında çok fazla tartışmaya neden olmuş ve cinsel bağımlılık, hiperseksüel bozukluk, seks bağımlılığı ve kompulsif cinsel davranış dahil olmak üzere bireylerin cinsel davranışlarını kontrol edememelerini tanımlamak için farklı terimlerin kullanılmasına yol açmıştır (28,29). Yakın zamanda yapılan bir araştırmada, seks bağımlılığını "farklı ortamlarda cinsel faaliyetlere (örn. fanteziler, mastürbasyon, cinsel ilişki, pornografi) yoğun bir şekilde dahil olma" olarak tanımlanmıştır (30). Ayrıca, kontrol edilemeyen cinsel dürtünün varlığı, cinsellikle aşırı meşgul olma ve olumsuz yaşam sonuçlarına rağmen cinsel faaliyetlere sürekli katılım, seks bağımlılığı için

bildirilen diğer semptomlar arasındadır (30). Sorunlu cinsel davranışın obsesif-kompulsif bozukluk, dürtü kontrol bozukluğu veya bir bağımlılık olarak etiketleme konusunda devam eden tartışmalara rağmen (29), son araştırmalar, seksin bağımlılık yapıcı bir davranış olma potansiyeline sahip olduğunu ve seks bağımlılığının artan psikolojik ve ilişkisel sıkıntılar gibi farklı olumsuz sonuçları olduğunu göstermektedir (2,31,32).

Son yirmi yılda, dünyada seks bağımlılığına yönelik araştırmaların belirgin şekilde arttığı görülmektedir. Ama seks bağımlılığının yaygınlığını, risk faktörlerini ve sonuçlarını araştıran araştırmalar birçok farklı ölçüm aracını kullanmışlardır. Bunlar arasında Cinsel Bağımlılık Tarama Testi-Revize Edilmiş (33), Zorunlu Cinsel Davranış Envanteri (34), Revize Edilmiş Cinsel Bağımlılık Envanteri (35) ve Cinsel Belirti Değerlendirme Ölçeği (36) yer almaktadır. Bununla birlikte, geliştirilen ölçeklerin çoğu için geliştirme ve doğrulama çalışmalarında kullanılan soruların yetersiz ve/veya örneklemelerinin küçük olduğu belirtilmektedir. Ayrıca cinsel bağımlılık yerine bazı belirli cinsel davranışları değerlendirme, ölçekte çok sayıda madde olması ve cinsiyet değişkeni açısından uygun olmayan maddeler içermesi diğer bazı sınırlılıklarındandır (30,37).

Yakın zamanda yapılan bir çalışmada, biyopsikososyal modelde belirtilen bileşenlere dayalı olarak 23.533 Norveçli yetişkinle altı maddelik Bergen-Yale Seks Bağımlılığı Ölçeği (BYSAS) geliştirilmiş ve doğrulanmıştır (30). Türkiye’de de altı maddelik (belirginlik, geri çekilme, ruh hali değişikliği, çatışma, hoşgörü, nüks) 12.284 kişinin katılımıyla Cinsel Bağımlılık Risk Anketi (38) geliştirilmiş ve nedensel ilişkiye bakılmıştır. Daha yakın zamanda, Bóthe ve arkadaşları, Amerika Birleşik Devletleri, Macaristan ve Almanya’dan 9325 kişiyi kapsayan ICD-11 tarama ölçüsüne dayalı olarak Zorunlu Cinsel Davranış Bozukluğu Ölçeği’ni (CSBD-19) geliştirmişlerdir (39). CSBD-19’un beş faktörlü modeli (kontrol, belirginlik, nüksetme, memnuniyetsizlik, olumsuz sonuçlar) ile, hiperseksüel davranışın yanı sıra, cinsel partner sayılarıyla da pozitif ilişki tespit edilmiştir (39). Aynı dönemde Macaristan’da 18.034 kişiden oluşan büyük ölçekli klinik olmayan bir örneklem kullanılarak Hiperseksüel Davranış Envanteri’nin (HBI) psikometrik özellikleri test edilmiştir (40). HBI’nin üç faktörlü modeli (başa çıkma, kontrol, sonuçlar), cinsel partner sayısı, rastgele cinsel partner sayısı, partnerle seks yapma sıklığı, rastgele partnerlerle seks yapma sıklığı, mastürbasyon sıklığı ile pozitif ilişkiye sahip olup, çok geniş ölçekte hiperseksüel davranışları ölçmektedir.

Türkiye’de ise cinsel bağımlılığı değerlendiren araçların az sayıda olduğu görülmektedir. Ülkemizde bu alanda en yaygın kullanılanlardan biri Cinsel Kompülsiyon Ölçeğidir (41). Bu ölçek Ballester-Arnal ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir ve cinsel davranışlara yoğunlaşma ve cinsel dürtüleri kontrolde başarısızlık adında iki boyutu içermektedir (42). Bir diğeri ise 2018 yılında pornografi kullanım etkisi ölçeğinin bir yüksek lisans tezi olarak geçerlilik ve güvenilirliği yapılan ve 47 maddeden oluşan bir ölçektir (43). Bu iki ölçek dışında ülkemizde hem doğrudan pornografiye ele alan ve sorular bağlamında kısa sürebilecek olan bir ölçek mevcut değildir. Yakın tarihli bir sistematik incelemeye göre (44), algılanan pornografi bağımlılığını ayrı bir davranış olarak değerlendiren yalnızca iki doğrulanmış ölçek bulunmaktadır; Pornografi Tüketim Etkileri Ölçeği (1) ve Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (45). Pornografi Tüketiminin Etkisi Ölçeği, pornografi tüketiminin kendi kendine algılanan etkilerinin ölçülmesini amaçlayan bir ölçek olup kullanıcının algıladığı bağımlılıktan ziyade daha geniş anlamda pornografinin genel etkilerine odaklanmaktadır. Bu ölçek 2018 yılında yüksek lisans tezi olarak geçerlilik güvenilirlik çalışması yapılmıştır (43).

Siber terimi, genel ifadeyle internet ve sanal ortam olarak tanımlanan bilgisayar, ağ ve ilgili şeyleri belirtmek amacıyla bir jargon olarak kullanılmaktadır (46). Teknolojinin hayatımıza çok yoğun olarak girmesi ile insan zihniyle olan etkileşimini kaçınılmaz kılmıştır ve psikolojiye de 2003 yılında dahil olmuştur (47). Siberpsikoloji, teknoloji kültürünün, özellikle sanal gerçeklik, internet ve sosyal medyanın insan zihnini ve davranışını nasıl etkilediğinin incelenmesidir (47). Siber mağduriyet (48), siber zorbalık(49), siber suç veya siber taciz (50) gibi daha birçok psikoloji kavramıyla da artan kullanımı olmaktadır. Siber Pornografi Kullanım Envanteri (24), bir bireyin çevrimiçi pornografiye yönelik kendi algıladığı bağımlılık düzeyini değerlendiren 32 maddeden oluşan bir araçtır. Daha sonra yazarlar, kısa kullanım ve hızlı puanlama için tasarlanmış bir ölçek oluşturmak amacıyla envanteri 9 maddeye (SPKE-9) indirmişlerdir. SPKE-9, başlangıçta doğrulandığı üç örnekte iyi psikometrik özellikler göstermiştir (45). SPKE-9 çok çeşitli farklı örneklerle uygulanmış olsa da bu ölçeğin henüz Türkçe dilinde kullanımı için geçerlilik ve güvenilirliği yapılmamıştır.

Bu genel değerlendirmeler doğrultusunda bu araştırmada Grubbs ve arkadaşları tarafından geliştirilen “Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9’un” Türkçe dilsel eşdeğerlik, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır (45).

Yöntem

Örneklem

Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9), Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları için evren 18 yaş ve üzeri kişilerden oluşturulmuştur. Türkiye Salgın Dönemi Bağımlılık ve Ruh Sağlığı Haritası Projesi (TURBAHAR COVID-19) kapsamında yürütülen projeden elde edilmiş veriler kullanılmıştır. Projede aktif olarak 67 Klinik psikolog görev almıştır. Örneklem seçimi kar topu yaklaşımı ile yapılmış olup, 2020 Aralık ayından – 2021 Şubat ayına kadar sürmüştür. Dahil edilme kriterleri, 18 yaşının üstünde olma, Gönüllü olma, anketlerin doldurulmasına engel teşkil edebilecek herhangi bir ruhsal ya da bedensel probleminin olmamasıdır.

Çalışma beş eksenle yürütülmüştür. 1. Bağımlılık ve Dürtüsel Davranış Çalışma grubunda çalışan 17 klinik psikoloğun ulaştığı 5035 kişi yer almıştır. Projede ilk soru olan “Hiç porno izler misiniz?” soruna evet diyen Türkiye genelindeki 18 yaşını doldurmuş 4390 kişi makalenin verisini oluşturmuştur. Öncelikle veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığı test edilmiştir. Alanyazında örneklem büyüklüğünün 100-250 arasında olması gerektiği, ölçek madde sayısının en az beş katı ya da on katı olması gerektiği gibi görüşler belirtilmektedir (51–53). Bu çalışmada SPKE-9’un madde sayısının 9 olduğu göz önüne alındığında örneklem büyüklüğü, madde sayısının dört yüz katından fazla olup, araştırmadaki çalışma grubu sayısı yeterli bulunmuştur.

Çalışma grubu incelendiğinde, 4390 katılımcının %47,6’sı (n=2091) kadın, %52,4’ü (n=2302) erkektir. Yaş dağılımları incelendiğinde, katılımcıların en küçüğü 18, en büyüğü 75, yaş ortalaması ise 32’dir. Öğrenim düzeyleri incelendiğinde, %66’sı üniversite (n=2913), %18,2’si lisansüstü (n=798), %11,3’ü lise (n=496), %4,2’si (n=186) ortaokul ve öncesi öğrenim düzeyine sahiptir.

İşlem

Çeviri Çalışması: SPKE-9’un Türkçe formunu elde edebilmek için orijinal envanterde yer alan maddeler öncelikle Türkçe ve İngilizceye yetkin olan bir uzman tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir. Daha sonra, her iki dili iyi düzeyde bilen iki alan uzmanı tarafından kontrolü sağlanarak, cümlelerin anlaşılır olması sağlanmıştır.

Envanterin Uygulanması: Araştırmaya, Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 61351342/2020-440 sayısı ve 29/09/2020 tarihiyle etik açıdan uygunluk onayı verilmiştir. Veri toplama işlemi 01.01.2021- 01.03.2021 tarihleri arasında online anket yoluyla gönüllülük ilkesine göre yürütülmüştür. Çalışma grubu rastgele seçilmiş örnekleme yoluyla 18 yaş ve üzeri kişilerden oluşmaktadır. Katılımcılara Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9), çevrimiçi anket yoluyla uygulanmıştır. Uygulanan anketin doldurabilmesi için ortalama 10 dk. yeterli olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9)

Geçerlilik ve Güvenirlik çalışmaları için gerekli araştırma verileri, Grubbs ve arkadaşları tarafından geliştirilen Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9) ile toplanmıştır (45). Envanter 9 maddeden ve “Algılanan Zorlanma”, “Erişim Çabaları” ve “Duygusal Sıkıntı” olarak isimlendirilen üç faktörden oluşmaktadır.

Bu üç faktörün içerikleri Grubbs ve arkadaşları tarafından tanımlanmıştır (45). Buna göre; algılanan zorlanma, kişinin pornografik içeriği izlemeyi kendine alı koyamama, izlemeye bağımlı olduğuna inanmayı ifade etmektedir. Erişim çabaları, kişinin işlerini ayarlayarak gerekirse arkadaşlarla buluşmayı, önemli işleri erteleyerek, kendine boşluk bularak internette porno izlemek için gösterilen çabayı ifade etmektedir.

Duygusal sıkıntı ise, internette porno izledikten sonra utanma, can sıkıntısı hissetme ve rahatsız olma anlamına gelmektedir.

SPKE-9'a verilen yanıtlar 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 7 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında değişmekte olup, alınabilecek ortalama en düşük puan 1, en yüksek puan ise 7'dir. Böylece, SPKE-9'un toplamından alınan puan arttıkça siber porno kullanımının da arttığı değerlendirilmektedir. Grubbs ve arkadaşlarının çalışmasında geliştirilen envanterin iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha değeri 0,88 olarak bulunmuştur (45).

Veri Analizi

SPKE-9'un dilsel eşdeğerliği için yani Türkçe ve İngilizce formu arasındaki tutarlılığı belirleyebilmek için alanyazın doğrultusunda (54), Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. SPKE-9'un yapı geçerliliğini test etmek için 4390 kişiden oluşan veri setinin 3990'lık bölümüne faktör analizi uygulanmıştır. Daha sonra 400 kişilik bölümüne ise doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ayırt Edicilik Geçerliliği çalışmalarında üst grup ve alt gruptan %27'lik dilimler alınarak iki grup arasındaki farka bağımsız grup t-testi ile bakılmıştır. Güvenirlik çalışmalarında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı test edilmiştir. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 26.0 istatistik programı kullanılmıştır. Ayrıca AMOS programı ile boyutların birbiri ile ilişkisi ve uyumu için modelleme yapılmış ve uyum iyiliği değerleri (Ki-kare/serbestlik değeri, RMSEA, NFI, NNFI, CFI, GFI, AGFI) hesaplanmıştır.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9), yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Ölçeğin Dilsel Eşdeğerliği, yapı geçerliliği, ayırt edicilik geçerliliği, güvenilirlik çalışmaları ile doğrulayıcı faktör analizi değerlerine yer verilmiştir.

SPKE-9'un Dilsel Eşdeğerlik Çalışması

SPKE-9'un İngilizce ve Türkçe formu arasındaki tutarlılık, Üsküdar Üniversitesi Psikoloji Lisansüstü öğrencilerinde yapılan uygulamalar sonrasında, Pearson Korelasyon katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. İki test arasındaki zaman aralığı alanyazındaki farklı görüşlere göre, 2 ile 4 hafta arasında ya da 3 ile 6 hafta olarak belirtilmektedir (54). SPKE-9 belirtilen 25 öğrenci grubuna üç hafta arayla Türkçe ve İngilizce olarak uygulanmıştır.

İki uygulama arasındaki Pearson korelasyon katsayıları incelendiğinde, en düşük değer 0,40, en yüksek değer ise 0,82 olup 9 maddenin Türkçe ve İngilizce formların toplam puanları arasındaki ilişki katsayısı da pozitif ve anlamlı bulunmuştur ($r: 0,77$; $p < 0,001$). Ayrıca yapılan bağımsız grup t-testine göre her iki uygulama arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($t: 0,32$; $df: 23$; $p > 0,05$). Elde edilen sonuçlar envanterin iki uygulaması arasındaki tutarlılığın kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir.

SPKE-9'un Geçerlilik Çalışmaları

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçek geliştirmenin yapı geçerliliği kapsamında, çok sayıdaki değişkenlere uygun olarak yapılan istatistiksel hesaplama tekniklerinden biri olarak sıklıkla uygulanmaktadır (51,55–59). Alanyazın incelendiğinde, veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığının belirlenebilmesi için kullanılan birtakım teknikler bulunmaktadır. Bunlar; Bartlett testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO), korelasyon matrisinin oluşturulması gibi testlerdir (51,53).

AFA yapılmadan önce veri setinin faktör analizine uygunluğunun test edilebilmesi için öncelikle alanyazında belirtilen Bartlett testi ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır (57). KMO değerinin 0,90 ve üzerinde olması "mükemmel", 0,80-0,89 aralığında olması "çok iyi", 0,70-0,79 aralığında olması "iyi" olarak değerlendirilmekte olup 0,60-0,69 aralığında olması "orta", 0,50-0,59 aralığında olması "zayıf", daha altı ise "kabul edilemez" olarak değerlendirilmektedir (51,60). Ayrıca, Bartlett Sphericity değerinin anlamlı olması beklenmektedir. Buna göre KMO katsayı değeri 0,822 olarak bulunmuştur. Bartlett Küresellik Testi sonucu

ise anlamlı bulunmuştur ($X^2=25206,529$, sd: 36, $p=0,000$). Çıkan sonuçlar verilerin faktör analizi için uygunluğunu göstermiştir (60). Böylece faktör analizine özgün formdaki 9 madde ile başlanmıştır.

Tablo 1. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'un (SPKE-9) faktör yapısı ve varyans oranı

SPKE-9	Özdeğer	Varyans	Yığılmalı Varyans
1.Boyut	4,28	47,57	47,57
2.Boyut	2,18	24,23	74,80
3.Boyut	0,96	10,72	82,53

AFA yapıldıktan sonra Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9), için özdeğeri (Eigenvalue) 1'den büyük değerler faktör oluşturmada kabul gördüğünden (61), ilk aşamada 2 faktörlü yapıda olduğu anlaşılmıştır. Buna göre madde yükleri 9 madde için en yüksek 0,938, en düşük ise 0,652 bulunmuştur. Açıklanan varyans oranı ise 71,80 bulunmuştur. Fakat orijinal envantere yer alan 3 faktörlü yapının Türkçe versiyonda ne şekilde oluştuğunun test edilmesi için faktör analizi araştırmacılar tarafından manuel olarak 3 faktörlü olarak denenmiştir. Elde edilen sonuca göre, eigenvalue değerinin 2 faktör için 1'den yüksek olduğu, 3. Faktör için ise 1'e yakın olduğu (0,96) görülmüştür. Açıklanan toplam varyans oranı %82,53'e yükselmiştir. Buna göre, faktörlerin özdeğeri ve açıkladığı varyans oranları Tablo 1'de verilmiştir.

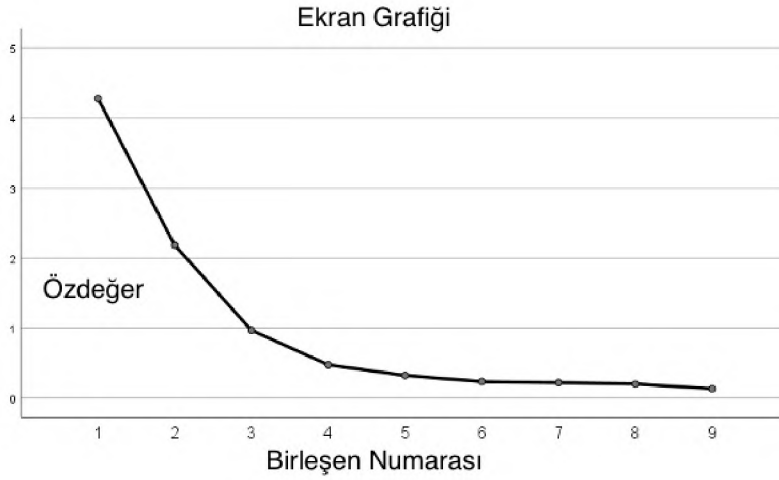
Tablo 1'de görüldüğü gibi özdeğeri 4,281 olan faktörün açıklayıcı varyans oranı %47,57'tir. Özdeğeri 2,181 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans oranı %24,23, özdeğeri 0,966 olan üçüncü faktörün açıkladığı varyans oranı 10,72'dir. Toplam açıklanan varyans oranı ise %82,53 bulunarak, yüksek seviyede kabul edilebilirliği ortaya koymuştur. Faktör analizinin ortaya koyduğu açıklanan varyans oranı sosyal bilimlerde %40-%60 aralığında değişim gösterdiğinde ideal bulunmaktadır (57).

Faktör yapısının belirlenmesinde kullanılan diğer bir yöntem olan çizgi grafiği (scree pilot) olup bu grafiğe göre eğimin kaybolmaya başladığı noktalar faktör sayısının belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. 3 boyutlu yapıda olduğu görülen Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'a (SPKE-9) ait çizgi grafiği Şekil 1'de yer almaktadır.

Faktör sayısının belirlenmesinden sonra promax döndürme tekniği uygulanarak madde faktör yükleri incelenmiş, her bir maddenin faktör yük değeri alt kesim noktası ,65'e uygunluğuna göre kontrol edilmiştir ve faktör yapısı serbest bırakılmıştır. Buna göre 3 boyutlu yapıdaki ölçeğin madde faktör yük değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'a (SPKE-9) maddelerinin faktör yük değerleri

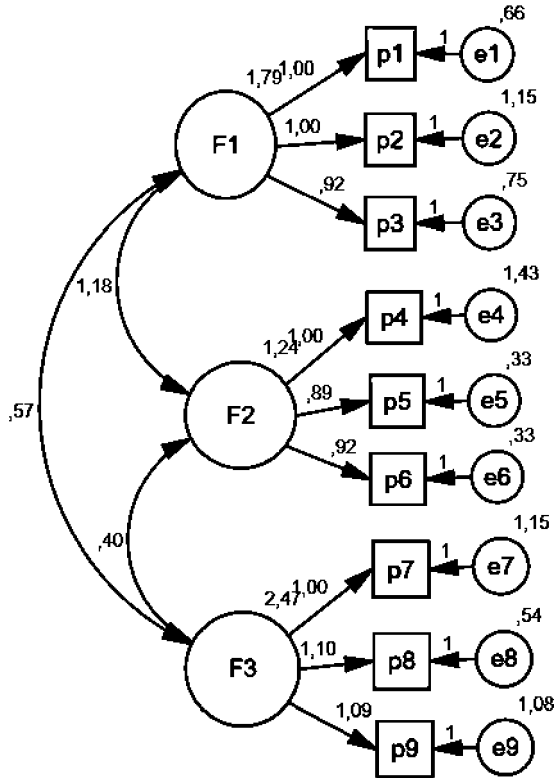
Madde No		B1	B2	B3
M3	İnternette porno izlemeyi bırakamıyorum.	0,915		
M1	İnternette porno izlemeye bağımlı olduğuma inanıyorum.	0,904		
M2	İzlemek istemesem bile internette porno izlemeye eğilim(dürtü) hissederim.	0,866		
M9	İnternette porno izledikten sonra rahatsız hiss ediyorum.		0,954	
M8	İnternette porno izledikten sonra canım sıkkın hiss ediyorum.		0,932	
M7	İnternette porno izledikten sonra utanma duygusu hiss ediyorum.		0,923	
M5	İnternette daha fazla porno izleyebilmek için arkadaşlarımla buluşmayı veya sosyal etkinliklere katılmayı istemediğim oldu.			0,938
M6	İnternette porno izlemek için önemli önceliklerimi (işlerimi) erteledim.			0,931
M4	Bazı zamanlar internette porno izleyebilmek için işlerimi ayarlayıp kendime boşluk yaratırım.			0,652

Şekil 1. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9) çizgi grafiği

Madde faktör yük değerleri incelendiğinde ölçeğin üç faktörlü yapısının madde yük değerleri uygun değerler almıştır. Madde faktör yük değerlerinin en yüksek 0,938, en düşük 0,652 olduğu ortaya çıkmıştır.

Özgün envantere yer alan 3 faktör, Türkçe formunda da aynı şekilde bulunmuştur. Buna göre; 1. Faktör “Algılanan Zorlanma”, 2. Faktör “Duygusal Sıkıntı” ve 3. Faktör “Erişim Çabaları” olarak adlandırılmıştır. Daha sonra faktörlerin birbiri ve SPKE-9 ile olan uyumu doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Buna göre oluşturulan model Şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9’un (SPKE-9) doğrulayıcı faktör analizi

Şekil 2 incelendiğinde, yapı geçerliliği çalışmalarında ortaya çıkan faktörel yapının doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulandığı görülmekte olup elde edilen uyum iyiliği değerleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'ın (SPKE-9) uyum iyiliği indeks değerleri

Uyum İyiliği İndeksi	Kabul Edilebilir Uyum İyiliği İndeks Değerleri	SPKE-9 Uyum İyiliği İndeks Değerleri
X^2/sd	<5	95,442/24=3,97
RMSEA	<0,08	0,08
NFI	>0,90	0,95
NNFI	>0,95	0,93
CFI	>0,95	0,96
GFI	>0,90	0,94
AGFI	>0,85	0,90

X^2 : Kikare, Sd: Standart Deviasyon (Standart Sapma), RMSEA: Root Mean Square Error of Approximation (Yaklaşımın Kök Ortalama Kare Hatası), NFI: Normed Fit Index (Normlu Uyum İndeksi), NNFI: Non Normed Fit Index (Normlandırılmamış Uyum İndeksi), CFI: Comparative Fit Index (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi), GFI: The Goodness of Fit (Uyumun İyiliği), AGFI: The Adjusted Goodness of Fit (Düzeltilmiş Uyumun İyiliği)

Daha sonra, SPKE-9'da yer alan maddelerin ölçülmek istenen özelliği ölçüp ölçmediğini belirleyebilmek için madde ayırt edicilik geçerliliği çalışmaları yapılmıştır. 3990 katılımcıdan toplanan veriler büyükten küçüğe sıralanmış olup %27'lik üst ve %27'lik alt gruptaki verilere fark testi uygulanmıştır.

Tablo 4. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9'un (SPKE-9) ayırt edicilik geçerliliği

SPKE-9/Boyutlar	Grup	N	X	SS	Sd	t	p
Algılanan Zorlanma	Üst Grup	147	6,23	0,57	292	110,6	0,000
	Alt Grup	147	1,00	0,00			
Duygusal Sıkıntı	Üst Grup	147	4,58	0,26	292	163,7	0,000
	Alt Grup	147	1,00	0,00			
Erişim Çabaları	Üst Grup	147	7,00	0,00	292	38,4	0,000
	Alt Grup	147	1,00	0,00			
SPKE-9 Toplam	Üst Grup	147	5,1	0,59	292	84,2	0,000
	Alt Grup	147	1,00	0,00			

Tablo 4 incelendiğinde sonuçlar anlamlı bulunmuş, SPKE-9'un istenen özellikleri ölçen bir envanter olduğu sonucuna varılmıştır.

Ayırt edicilik geçerliliği çalışmasında çıkan sonuçlar ölçeğin iç tutarlılığı hakkında fikir vererek yapılan geçerlilik çalışmalarını güçlendirmektedir (57). Madde varyanslarına göre yapılan madde iç tutarlılık analizlerinde Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmakta olup güvenilirlik aşamasında yapılmıştır.

Tablo 5. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9) ve boyutların güvenilirlikleri

Ölçek/Boyutlar	Maddeler	Cronbach Alfa Katsayısı
Algılanan Zorlanma	1, 2, 3	0,88
Erişim Çabaları	4, 5, 6	0,76
Duygusal Sıkıntı	7, 8, 9	0,93
SPKE-9 Toplam	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9	0,84

Güvenilirlik Çalışmaları

SPKE-9 Envanterinin güvenilirlik çalışmaları kapsamında ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır ve 9 maddenin Cronbach Alfa katsayısı 0,84 bulunmuştur. Ortaya çıkan bu değer ölçeğin kabul edilebilir derecede güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. SPKE-9'un boyutlar bazında ve ölçek toplamında yapılan iç tutarlılık hesaplamaları Tablo 5'te verilmiştir

Tablo 5'te görüldüğü gibi, Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9) toplamında Cronbach Alfa değeri 0,84, algılanan zorlanma boyutunda 0,88, duygusal sıkıntı boyutunda 0,93 ve erişim çabaları boyutunda 0,76 olarak bulunmuştur. Yapılan çalışmalar sonucunda SPKE-9'un Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir olduğu ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda SPKE-9'dan alınabilecek ortalama en yüksek puan 7, en düşük 1'dir. 3990 katılımcıyla elde edilen ortalama puan ise 2,13 bulunmuştur.

Tartışma

Bu çalışmada, Grubbs ve arkadaşları tarafından 2015 yılında geliştirilen SPKE-9'un Türkçe formunun Türkiye örneklemini üzerinde yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yer almaktadır (45). Çalışmaya başlarken ilk olarak SPKE-9'un dilsel eşdeğerlik çalışmaları yapılmış olup dilsel olarak Türkçe formunun eşdeğerliliği yüksek ve kabul edilebilir bulunmuştur.

İlk olarak, SPKE-9'un ortalama puanı, SPKE-9'un orijinal ölçekteki toplam puan ile karşılaştırıldığında (Orjinal makalenin ortalama değeri 2,1) hemen hemen aynı oranda çıkmıştır (45). Fakat Portekiz'de yapılan geçerlilik güvenilirlik çalışmasında toplam puan ortalaması 1,82 gelerek daha düşük bir değer yakalamıştır (62). Literatürde, genç yetişkinlerin genel olarak cinselliğe karşı rahat ve liberal tutumlar sergileme olasılıklarının daha yüksek olduğu (63) ve yaşlı yetişkinlere kıyasla daha yüksek pornografi kullanım oranları bildirdiği (64) iyi belgelenmiştir. Fakat Arabistan'da 15.027 kişiyle yapılan bir araştırmaya göre en çok 15 yaş ve daha düşük yaşta izleme oranı varken daha sonra en düşük izlenme yaş oranının 16-20 yaş olduğunu bulgulamışlardır (65). İsveç'te ulusal boyutta 14.135 kişinin katıldığı bir başka araştırmada yaş dağılımı 16-24 ve 24-36 şeklinde ayırmış ve hiç izlememe oranı değişmese de izlenme süreleri açısından 16-24 yaş grubunun bir miktar yüksek olduğu ve erkeklerde kadınlara göre çok büyük bir fark bulunduğunu göstermişlerdir. (66) Bu açıdan Portekiz'de 16-30 yaş grubuyla ve tamamen üniversite, lisans ya da yüksek lisans mezunu kişilerin seçilerek yapılmış olması ve bizim ise neredeyse ulusal bir örnekleme bu çalışmayı yapmış olmamız bu farkı oluşturmuş olabilir.

SPKE-9'un Türkçe formunun geçerlilik değerlerinin orijinal envanterin değerlerine paralellik gösterdiği belirlenmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda başlangıçta iki boyutlu olarak ortaya çıkan SPKE-9'da manuel olarak denenen 3 boyutlu yapının oldukça yüksek varyans oranı ortaya koyduğu görülmüştür (%82,53). "Algılanan Zorlanma", "Duygusal Sıkıntı" ve "Erişim Çabaları" olarak ortaya çıkan boyutsal yapı ve madde dağılımları faktör yükleri ile birlikte yüksek derecede kabul edilebilir geçerliliği göstermiştir. Ortaya çıkan faktörel yapı modellenerek doğrulayıcı faktör analizi ile test edildiğinde de faktörlerin SPKE-9'u doğruladığı ortaya çıkmıştır. Elde edilen uyum iyiliği değerleri kabul edilebilir aralıkta bulunmuştur.

SPKE-9'un güvenilirlik değerleri incelendiğinde, iç tutarlılık güvenilirliği Cronbach Alpha katsayısı 9 madde için 0,84 bulunmuştur. Orijinal ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği 0,81'dir (45). Böylece iki envanterin değerleri birbirleriyle örtüşmektedir. Boyutlar için Cronbach Alpha değerleri Algılanan Zorlanma için 0,88, Duygusal Sıkıntı için 0,93 ve Erişim Çabaları için 0,76 olarak bulunmuştur. Orijinal ölçeğin Cronbach Alpha değerleri Algılanan Zorlanma 0,83, Duygusal Sıkıntı 0,84 ve Erişim Çabaları 0,75 olarak gösterilmiştir. Buna göre, SPKE-9 Türkçe formunun iç tutarlılık güvenilirliğini sağladığı görülmektedir.

Bu çalışmada en büyük sınırlılık verilerin online olarak elde edilmesiydi. Covid-19 döneminin aktif olduğu bu dönemde yüz yüze çalışma yapmak riskli olduğu için birçok araştırma ve proje örneklem toplama yöntemini online olarak seçmiş olsa da bizim konumuz itibarıyla sürece nasıl bir etkisi olduğundan emin değiliz. Bir yandan yoğun endişe ve utanma duygusuyla doldurabilecekleri bir ölçeği daha dürüstçe doldurmuş olabilirlerken, bir yandan da ciddiyetsiz bir şekilde yanıtlamış olabilirler. Bu belirsizlik bu çalışmanın en önemli sınırlılığıdır. Diğer bir sınırlılık ise pandemi döneminde yapılmış olmasıdır. Yapılan bir çalışmada karantina süresince pornografi kullanımı artmıştır (67). Bu nedenle pandemi etkisi geçtikten sonra yapılacak yeni çalışmalarla pandeminin bu süreci ne kadar etkilediği belirlenebilir.

Sonuç olarak, SPKE-9'un siber pornografi kullanımına yönelik seviye ölçmede 18 yaş ve üzeri kişilerde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir envanter olduğu sonucuna varılmıştır. Günümüzde davranışsal bağımlılık yelpazesinde önemli bir yere sahip olan pornografi tüketimiyle ilgili yeni konu ve çalışmalar

yürütecek olan araştırmacılar büyük bir katılımı ile geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış olan SPKE-9'u kullanabilirler. Pornografi kullanımı ile ilgili yeni çalışmalar yürütmeyi düşünen araştırmacılar için kullanım süreleri, kullanım saatleri veya günlerinin ilişkisini çalışmak önerilmektedir. Pornografi kullanımının can sıkıntısını gidermek (68) gibi birtakım nedenlerle ilişkilendiren çalışmalar olduğu gibi başka hangi durumlarda arttığı, hangi tetikleyicilerle ilişkili olabildiği önemli bir araştırma alanıdır. İlişkiye pozitif etki getirebildiği araştırmaların yanında problemleri kullanımının cinsel fonksiyonlara olan etkisinin hangi seviyelerde başladığı da bir diğer önemli çalışma konularından biridir (69). Bir diğer önemli husus ise eşlik eden başka ruhsal bozukluk olup olmadığıdır. Bununla ilgili yapılmış sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır ve öncelik olarak Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu dikkati çekmektedir (70). Araştırmacılar farklı ölçeklerle pornografi izleme bağımlılığının çevresel ve sosyal ilişkilerini çalışabilirler.

Kaynaklar

1. Hald GM, Malamuth NM. Self-perceived effects of pornography consumption. *Arch Sex Behav* 2008; 37(4): 614–625.
2. Griffiths MD. Internet sex addiction: A review of empirical research. *Addict Res Theory* 2012; 20(2): 111–124.
3. Wysocki DK. Cybersex, computer sex addiction, and cyberpornography. In Bryant C (editor). *The Routledge Handbook of Deviant Behavior*, New York: Routledge, 2011: 291–295.
4. Cooper A, Delmonico DL, Burg R. Cybersex users, abusers, and compulsives: New findings and implications. *Sex Addict Compulsivity* 2000; 7(1-2): 5–29.
5. Layden MA. Pornography and violence: A new look at the research. In Stoner JR, Hughes DM (editors). *The Social Costs of Pornography: A Collection of Papers*. Princeton, NJ: Witherspoon Institute, 2010: 57–68.
6. Paul P. From pornography to Porno to porn: How porn became the norm. In Stoner JR, Hughes DM (editors). *The Social Costs of Pornography: A Collection of Papers*. Princeton, NJ: Witherspoon Institute, 2022: 3–20.
7. McKee A. The positive and negative effects of pornography as attributed by consumers. *Australian Journal of Communication* 2007; 34(1): 87–104.
8. Spitznagel E. Where the filthy things are. <https://www.popularmechanics.com/culture/web/a29623446/pornhub-porn-data-storage/> (Accessed 01.03.2023).
9. Zattoni F, Gül M, Soligo M, et al. The impact of COVID-19 pandemic on pornography habits: a global analysis of Google Trends. *Int J Impot Res* 2020; 33(8): 824–831.
10. Gaspar MJ, Carvalho A. The consumption of pornography on the internet in a sample of Portuguese women. *Psychol Community Health* 2012; 1(2): 163–171.
11. Landripet I, Štulhofer A. Is pornography use associated with sexual difficulties and dysfunctions among younger heterosexual men? *J Sex Med* 2015; 12(5): 1136–1139.
12. Üniöl H, Sayar GH. TURBAHAR- Türkiye Bağımlılık Risk Profili ve Ruh Sağlığı Haritası Proje Sonuç Raporu. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Yayınları, 2019: 150-157.
13. Daneback K, Traeen B, Månsson SA. Use of pornography in a random sample of Norwegian heterosexual couples. *Arch Sex Behav* 2009; 38(5): 746–753.
14. Kohut T, Fisher WA, Campbell L. Perceived effects of pornography on the couple relationship: initial findings of open-ended, participant-informed, “bottom-up” research. *Arch Sex Behav* 2017; 46(2): 585–602.
15. Wright PJ, Tokunaga RS. Men's objectifying media consumption, objectification of women, and attitudes supportive of violence against women. *Arch Sex Behav* 2016; 45(4): 955–964.
16. Bonino S, Ciairano S, Rabaglietti E, Cattellino E. Use of pornography and self-reported engagement in sexual violence among adolescents. *Eur J Dev Psychol* 2006; 3(3): 265–288.
17. Manning JC. The impact of internet pornography on marriage and the family: A review of the research. *Sex Addict Compulsivity* 2006; 13(2-3): 131–165.
18. Morgan EM. Associations between young adults' use of sexually explicit materials and their sexual preferences, behaviors, and satisfaction. *J Sex Res* 2011; 48(6): 520–530.
19. Allen A, Kannis-Dyand L, Katsikitis M. Problematic internet pornography use: The role of craving, desire thinking, and metacognition. *Addict Behav* 2017; 70: 65–71.
20. American Psychiatric Association. *Diagnostic Statistical Manual of Mental Disorder*, 5th edition (DSM-5). Washington DC: American Psychiatric Association, 2013.
21. Grubbs JB, Exline JJ, Pargament KI, et al. Internet pornography use, perceived addiction, and religious/spiritual struggles. *Arch Sex Behav* 2017; 46(6): 1733–1745.

22. Kafka MP. Hypersexual disorder: a proposed diagnosis for DSM-V. *Arch Sex Behav* 2010; 39(2): 377–400.
23. Cavaglion G. Cyber-porn dependence: voices of distress in an Italian internet self-help community. *Int J Ment Health Addict* 2009; 7(2): 295–310.
24. Grubbs JB, Sessoms J, Wheeler DM, Volk F. The Cyber-Pornography Use Inventory: The development of a new assessment instrument. *Sex Addict Compulsivity* 2010; 17(2): 106–126.
25. Grubbs JB, Wilt JA, Exline JJ, et al. Moral disapproval and perceived addiction to internet pornography: a longitudinal examination. *Addiction* 2018; 113(3): 496–506.
26. Grubbs JB, Exline JJ, Pargament KI, et al. Transgression as addiction: religiosity and moral disapproval as predictors of perceived addiction to pornography. *Arch Sex Behav* 2015; 44(1): 125–136.
27. Balon R, Briken P. *Compulsive Sexual Behavior Disorder: Understanding, Assessment, and Treatment*. Washington DC: American Psychiatric Publishing, 2021.
28. Kafka MP. The development and evolution of the criteria for a newly proposed diagnosis for DSM-5: Hypersexual disorder. *Sex Addict Compulsivity* 2013; 20(1-2): 19–26.
29. Karila L, Wéry A, Weinstein A, et al. Sexual addiction or hypersexual disorder: different terms for the same problem? A review of the literature. *Curr Pharm Des* 2014; 20(25): 4012–4020.
30. Andreassen CS, Pallesen S, Griffiths MD, et al. The development and validation of the Bergen–Yale Sex Addiction Scale with a large national sample. *Front Psychol* 2018; 9: 144.
31. Reid RC, Carpenter BN, Draper ED, Manning JC. Exploring psychopathology, personality traits, and marital distress among women married to hypersexual men. *J Couple Relatsh Ther* 2010; 9(3): 203–222.
32. Spenhoff M, Kruger THC, Hartmann U, Kobs J. Hypersexual behavior in an online sample of males: associations with personal distress and functional impairment. *J Sex Med* 2013; 10(12): 2996–3005.
33. Carnes P, Green B, Carnes S. The same yet different: refocusing the sexual addiction screening test (sast) to reflect orientation and gender. *Sex Addict Compulsivity* 2010; 17(1): 7–30.
34. Coleman E, Miner M, Ohlerking F, Raymond N. Compulsive sexual behavior inventory: a preliminary study of reliability and validity. *J Sex Marital Ther* 2001; 27(4): 325–332.
35. Delmonico DL, Bubenzer DL, West JD. Assessing sexual addiction with the sexual dependency inventory-revised. *Sex Addict Compulsivity* 1998; 5(3): 179–187.
36. Raymond NC, Lloyd MD, Miner MH, Kim SW. Preliminary report on the development and validation of the Sexual Symptom Assessment Scale. *Sex Addict Compulsivity* 2007; 14(2): 119–129.
37. Hook JN, Hook JP, Davis DE, et al. Measuring sexual addiction and compulsivity: a critical review of instruments. *J Sex Marital Ther* 2010; 36(3): 227–260.
38. Kircaburun K, Ünübol H, Sayar GH, et al. Sex addiction in Turkey: A large-scale survey with a national community sample. *Curr Psychol* 2021; <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01632-8>.
39. Bőthe B, Potenza MN, Griffiths MD, et al. The development of the Compulsive Sexual Behavior Disorder Scale (CSBD-19): An ICD-11 based screening measure across three languages. *J Behav Addict* 2020; 9(2): 247–258.
40. Bőthe B, Kovács M, Tóth-Király I, et al. The psychometric properties of the Hypersexual Behavior Inventory using a large-scale nonclinical sample. *J Sex Res* 2019; 56(2): 180–190.
41. Akin A, Çelik E. Cinsel Kompülsiyon Ölçeği'nin uyarlanması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 2015; 14(3): 617–629.
42. Ballester-Arnal R, Gómez-Martínez S, Llarío MD-G, Salmerón-Sánchez P. Sexual compulsivity scale: adaptation and validation in the Spanish population. *J Sex Marital Ther* 2013; 39(6): 526–540.
43. Aktuğ B. *Pornografi Kullanımının Etkisi Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Kıbrıs: Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
44. Duffy A, Dawson DL, das Nair R. Pornography addiction in adults: a systematic review of definitions and reported impact. *J Sex Med* 2016; 13(5): 760–777.
45. Grubbs JB, Volk F, Exline JJ, Pargament KI. Internet pornography use: perceived addiction, psychological distress, and the validation of a brief measure. *J Sex Marital Ther* 2015; 41(1): 83–106.
46. Merriam-Webster. Definition of cyber. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/cyber> (Accessed 01.03.2023).
47. Emond B, West RL. Cyberpsychology: a human-interaction perspective based on cognitive modeling. *Cyberpsychol Behav* 2003; 6(5): 527–536.
48. Lozano-Blasco R, Quilez-Robres A, Latorre-Coscolluela C. Sex, age and cyber-victimization: A meta-analysis. *Comput Human Behav* 2023; 139: 107491.
49. Catone G, Senese VP, Pisano S, et al. The drawbacks of Information and Communication Technologies: Interplay and psychopathological risk of nomophobia and cyber-bullying, results from the bullying and youth mental health Naples study (BYMHNS). *Comput Human Behav* 2020; 113: 106496.

50. March E. Psychopathy: Cybercrime and cyber abuse. In Marques PB, Paulino M, Alho L (editors). Psychopathy and Criminal Behavior. Cambridge, MA: Academic Press: 423–444.
51. Kalaycı Ş. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2010.
52. Preacher KJ, MacCallum RC. Exploratory factor analysis in behavior genetics research: factor recovery with small sample sizes. Behav Genet 2002; 32(2): 153–161.
53. Tavşancıl E. Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık, 2002: 126-138.
54. Ergin DY. 1. Ölçeklerde geçerlik ve güvenirlik. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi 1995; 7(7): 125–148.
55. Balcı A. Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2020.
56. Bryman A, Cramer D. Quantitative Data Analysis with SPSS for Windows: A Guide for Social Scientists. New York: Routledge, 1997.
57. Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık, 2018; 001–214.
58. Hovardaoğlu S, Sezgin N. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme Standartları. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 1998.
59. Kleinbaum DG, Kupper LL, Muller KE. Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods. Boston: PWS-Kent, 1998.
60. Sharma S. Applied Multivariate Techniques. New York: Wiley, 1996: 445-509.
61. Tinsley HEA, Tinsley DJ. Uses of factor analysis in counseling psychology research. J Couns Psychol 1987; 34(4): 414–424.
62. Cardoso J, Ramos C, Almeida T. Portuguese version of the Cyber Pornography Use Inventory-9: Psychometric properties and gender invariance. J Sex Marital Ther 2019; 45(7): 594–603.
63. Hald GM. Gender differences in pornography consumption among young heterosexual Danish adults. Arch Sex Behav 2006; 35(5): 577–585.
64. Carroll JS, Padilla-Walker LM, Nelson LJ, et al. Generation XXX: Pornography Acceptance and Use Among Emerging Adults. J Adolesc Res 2008; 23(1): 6–30.
65. Eljawad MA, Se'eda H, Ghazy S et al. Pornography use prevalence and associated factors in Arab Countries: A multinational cross-sectional study of 15,027 individuals. J Sex Med 2021; 18(3): 539–548.
66. Malki K, Rahm C, Öberg KG, Ueda P. Frequency of pornography use and sexual health outcomes in sweden: analysis of a National Probability Survey. J Sex Med 2021; 18(10): 1735–1751.
67. Sallie SN, Ritou VJE, Bowden-Jones H, Voon V. Assessing online gaming and pornography consumption patterns during COVID-19 isolation using an online survey: Highlighting distinct avenues of problematic internet behavior. Addict Behav 2021; 123: 107044.
68. Moynihan AB, Igou ER, van Tilburg WAP. Pornography consumption as existential escape from boredom. Pers Individ Dif 2022; 198: 111802.
69. Bóthe B, Tóth-Király I, Griffiths MD, et al. 85. Are sexual functioning problems associated with frequent pornography use and/or problematic pornography use? Results from a large community survey including males and females. Addict Behav 2021; 112: 106603.
70. Niazof D, Weizman A, Weinstein A. The contribution of ADHD and attachment difficulties to online pornography use among students. Compr Psychiatry 2019; 93: 56–60.

Yazar Katkıları: Tüm yazarlar ICMJE'in bir yazarda bulunmasını önerdiği tüm ölçütleri karşılamışlardır

Etik Onay: Bu çalışma için ilgili Etik Kuruldan etik onay alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

Author Contributions: All authors met criteria recommended by ICMJE for being an author

Ethical Approval: Ethical approval was obtained for this study from relevant Ethics Committee.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have declared that there is no conflict of interest.

Financial Disclosure: Authors declared no financial support

Ek 1. Siber Pornografi Kullanım Envanteri-9 (SPKE-9)

SİBER PORNOGRAFI KULLANIM ENVANTERİ-9							
1= Kesinlikle Katılmıyorum 2= Çoğunlukla Katılmıyorum 3= Katılmıyorum 4= Kararsızım 5= Katılıyorum 6= Çoğunlukla Katılıyorum 7= Kesinlikle Katılıyorum							
1. İnternette porno izlemeye bağımlı olduğuma inanıyorum.	1	2	3	4	5	6	7
2. İzlemek istemesem bile internette porno izlemeye eğilim (dürtü) hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
3. İnternette porno izlemeyi bırakamıyorum.	1	2	3	4	5	6	7
4. Bazı zamanlar internette porno izleyebilmek için işlerimi ayarlayıp kendime boşluk yaratırım.	1	2	3	4	5	6	7
5. İnternette daha fazla porno izleyebilmek için arkadaşlarımla buluşmayı veya sosyal etkinliklere katılmayı istemediğim oldu.	1	2	3	4	5	6	7
6. İnternette porno izlemek için önemli önceliklerimi (işlerimi) erteledim.	1	2	3	4	5	6	7
7. İnternette porno izledikten sonra utanma duygusu hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7
8. İnternette porno izledikten sonra canım sıkın hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7
9. İnternette porno izledikten sonra rahatsız hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7

Boyutlar

1.,2.,3. Maddeler “Algılanan Zorlanma”, 4.,5.,6. Maddeler “Erişim Çabaları” , 7., 8.,9. Maddeler “Duygusal Sıkıntı”boyutunu ölçmektedir.

SPKE-9 Envanteri kişinin siber pornografi kullanım seviyesini ölçen kendini değerlendirme envanteri olup 18 yaş ve üzerine uygulanması uygundur.

Değerlendirme

Ölçekten alınan toplam puan 1-2,88 aralığında ise “Az Seviye”, 2,89-4,88 puan aralığında ise “Orta Seviye”, 4,89-7 puan aralığında ise “Yüksek Seviye” olarak değerlendirilmektedir.